

WOLNAPRACA

ORGAN KOMITETÓW: BIAŁOSTOCKIEGO OBWODOWEGO I MIEJSKIEGO KP(b)B I OBWODOWEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

Nr 130 (163)

Niedziela, 17 listopada 1940 r.

Cena 10 kopiejek

KOŃCOWA ROZMOWA POMIĘDZY TOWARZYSZEM MOŁOTOWEM I p. von RIBBENTROPEM

BERLIN, 14 listopada. (TASS). 13 listopada wieczorem pomiędzy Przewodniczącym Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i Ludowym Komisarzem Spraw

Zagranicznych towarzyszem W. M. Mołotowem i ministrem spraw zagranicznych Niemiec p. von Ribbentropem odbyła się końcowa rozmowa.

WYJAZD PRZEWODNICZĄCEGO RADY KOMISARZY LUDOWYCH ZSRR I LUDOWEGO KOMISARZA SPRAW ZAGRANICZNYCH TOWARZYSZA W. M. MOŁOTOWA Z BERLINA

BERLIN, 13 listopada. (TASS). Dziś, po 2-dniowym pobycie w Berlinie, wyjechał do Moskwy Przewodniczący RKL ZSRR i Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych towarzysz W. M. Mołotow. Razem z nim wyjechali do Moskwy Komisarz Ludowy czarnej metalurgii tow. Tewosjan I. T., Zastępca Ludowego Komisarza Spraw Zagranicznych tow. Dekanozow W. G., i inne osoby towarzyszące towarzyszowi Mołotowowi.

Do Moskwy wyjechali również niemiecki ambasador w ZSRR von der Szulenberg i pełnomocny przedstawiciel ZSRR w Niemczech tow. Szkwarcew.

O godzinie 11 rano według czasu berlińskiego niemiecki minister spraw zagranicznych p. von Ribbentrop przybył po towarzysza Mołotowa do zamku Anhalckiego. Pożegnanie towarzysza Mołotowa odbyło się w sposób uroczysty. Dworzec Anhalcki był udekorowany zielenią i kwiatami. Obok głównego wyjścia wywieszono były flagi państwowe ZSRR i Niemiec. Na placu przed dworcem na cześć towarzysza Mołotowa ustawiona była kompania honorowa. Towarzysz Mołotow razem z p. von Ribbentropem przeszli przed frontem warty honorowej.

Celem pożegnania ze strony niemieckiej prócz p. von Ribbentropa, przybyli Minister Rzeszy dr. Lamers, naczelnik policji niemieckiej p. Himler, kierownik niemieckiego frontu pracy dr. Ley, naczelnik wydziału prasy przy rządzie niemieckim dr. Ditrich, staats-sekretarze, ministerstwa spraw zagranicznych von Wejcseker, Bolle i Kepler, ambasador Ritter, zastępca Himlera generał Daluge, generał Tomas, reprezentujący generała feldmarszałka Kejtla, komendant Berlina generał-lejtenant Zejfert, burmistrz Berlina Sztęg, posłowie Altenburg, von Twardowski, Lutner, von Rintelen, Hewel, kierownik wydziału prasy ministerstwa spraw zagranicznych Szmidt i przedstawiciele prasy.

Towarzysza Mołotowa żegnali również współpracownicy przedstawicielstwa pełnomocnego i przedstawicielstwa handlowego ZSRR w Berlinie z którymi towarzysz Mołotow serdecznie się pożegnał.

Dziękując p. von Ribbentropowi za okazane przyjęcie, towarzysz Mołotow pożegnał się z odprowadzającymi go przedstawicielami rządu niemieckiego. O godzinie 11 według czasu berlińskiego pociąg odjechał.

Komunikat o rokowaniach Przewodniczącego RKL ZSRR i Ludowego Komisarza Spraw Zagranicznych towarzysza W. M. MOŁOTOWA z kierownikami rządu niemieckiego

Podczas pobytu w Berlinie 12—13 listopada b. r. Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych towarzysz W. M. Mołotow przeprowadził rozmowę z kanclerzem Rzeszy p. A. Hitlerem i Ministrem Spraw Zagranicznych p. von Ribbentropem. wymiana zdań odbywała się w atmosferze wzajemnego zaufania i doprowadziła do wzajemnego porozumienia we wszystkich ważniejszych

sprawach, które interesują ZSRR i Niemcy.

Towarzysz W. M. Mołotow odbył również rozmowę z marszałkiem Rzeszy p. Geringem i zastępcą p. Hitlera w partii narodowo-socjalistycznej p. Hessem.

14 listopada rano Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych i Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych towarzysz W. M. Mołotow wyjechał do Moskwy.

Telegram Przewodniczącego RKL i Ludowego Komisarza Spraw Zagranicznych tow. Mołotowa do p. Hitlera

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych tow. Mołotow wysłał z granicy sowiecko-niemieckiej do p. Hitlera telegram następującej treści:

„Do Kanclerza Rzeszy Niemieckiej pana Hitlera, Berlin.

Opuszczając granice Niemiec, proszę pana, panie Kanclerzu Rzeszy, przyjąć wyrazy wdzięczności za gościnne przyjęcie, okazane mi w Niemczech.

MOŁOTOW

Malkinia, 14 listopada 1940 r.”

Telegram Przewodniczącego RKL ZSRR i Ludowego Komisarza Spraw Zagranicznych tow. Mołotowa do ministra spraw zagranicznych Niemiec p. von Ribbentropa

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych tow. W. M. Mołotow wysłał z granicy sowiecko-niemieckiej do ministra spraw zagranicznych p. von Ribbentropa telegram następującej treści:

„Do ministra spraw zagranicznych

Rzeszy, Jego Ekscelencji p. von Ribbentropa. Berlin.

Racz pan przyjąć, panie Ministrze Rzeszy, moją szczerą wdzięczność za okazane mi i moim towarzyszom podróży w pamiętnych dniach pobytu w Niemczech.

MOŁOTOW

Malkinia, 14 listopada 1940 r.”

PRZYBYCIE PRZEWODNICZĄCEGO RKL ZSRR I LUDOWEGO KOMISARZA SPRAW ZAGRANICZNYCH tow. W. M. MOŁOTOWA DO MOSKWY

15 listopada r. b. o godzinie 12 w nocy przybył z Berlina do Moskwy Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych tow. W. M. Mołotow razem z towarzyszami mu towarzyszami.

Do stacji pogranicznej Malkinia tow. W. M. Mołotowowi towarzyszyli przedstawiciele rządu niemieckiego w osobie naczelnika wydziału protokularnego ministerstwa spraw zagranicznych posła von Dernberga, naczelnika sztabu łączności zastępcy Hitlera Hessa—Sztengera oraz kapitana marynarki Stefaziusa.

W chwili przybycia pociągu do Moskwy na dworzec Białoruski dla powitania tow. W. M. Mołotowa przybyli Za-

stępca Przewodniczącego RKL ZSRR tt. A. I. Mikojan, L. M. Kaganowicz, N. A. Bułganin, N. A. Wozniesiński, A. I. Wyszynski, Komisarze Ludowi tt. S. K. Timoszenko, N. G. Kuzniecowa i inni; naczelnik sztabu generalnego Czerwonej Armii t. K. A. Mierieckow, jak również członkowie korpusu dyplomatycznego i ambasada niemiecka w Moskwie.

Dworzec był udekorowany flagami. Na powitanie tow. W. M. Mołotowa ustawiono warłę honorową.

Razem z tow. Mołotowem wrócili do Moskwy ambasador nadzwyczajny i pełnomocny Niemiec w ZSRR p. von Szulenberg i przewodniczący niemieckiej delegacji ekonomicznej w Moskwie p. Sznurre.

Komunikaty TASS

Junajted Press komunikuje: „W kółkach dyplomatycznych podają że Japonia doszła ze Związkiem Radzieckim do porozumienia, ustalającego sfery wpływu na Dalekim Wschodzie i przewidującego

zaniechanie pomocy Czuncinowi ze strony Związku Radzieckiego”.

TASS jest upoważniony do oświadczenia, że wiadomość ta nie odpowiada rzeczywistości.

Gazeta „Niu-Jork Uorld telegram” opublikowała informację redaktora wydziału zagranicznego trestu gazetowego Skrips Howard—Simsa, który stwierdza, że poseł japoński w Moskwie Tatekawa rzekomo proponował Związkowi Radzieckiemu „całą lub część Indii Bry-

tyjskich, gdyby Związek Radziecki przyłączył się do koalicji trzech mocarstw”, jak również uczynił propozycję „ustąpienia Japonii Wschodniej Syberii”.

TASS jest upoważniony do oświadczenia, że wiadomość ta jest niedorzeczna i zupełnie nie zgodna z prawdą.

REJESTRACJA KANDYDATÓW DO BIAŁOSTOCKIEJ OBWODOWEJ RADY DELEGATÓW PRACUJĄCYCH

Okręgowa komisja wyborcza Łomżyńskiego Południowo-Wschodniego okręgu wyborczego Nr. 15 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Turlejskiego Jana Antonowicza, ur. w roku 1913, w Łodzi, polak, z robotników-kolejarzy. Od roku 1931 brał udział w kółkach nielegalnych. W 1934 był sekretarzem ogólnowarszawskiej studenckiej organizacji młodzieży komunistycznej. W roku 1936 został członkiem KPZB. W roku 1937 za przemówienie i organizację pierwszomajowej demonstracji w m. Łomży, został aresztowany i skazany na 2 lata więzienia, obecnie przewodniczący Łomżyńskiego komitetu wykonawczego, deputowany Rady Najwyższej ZSRR.

Okręgowa komisja wyborcza Łomżyńskiego Północnego okręgu wyborczego Nr. 16 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Popowa Filipa Josifowicza, ur. w roku 1902, rosjanina, z chłopów, członka WKP(b) od roku 1926, obecnie drugiego sekretarza Białostockiego obkomu KP(b)B.

Okręgowa komisja wyborcza Łomżyńskiego Zachodniego okręgu wyborczego Nr. 17 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących Borowskiego Franciszka Piotrowicza, ur. w roku 1909, polaka, bezpartyjnego, z robotników. Od roku 1926 pracuje na Łomżyńskiej fabryce maszyn rolniczych, majster odlewni.

Okręgowa komisja wyborcza Augustowskiego Wiejskiego okręgu wyborczego Nr. 19 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Szacha Nikitę Piotrowicza, ur. w r. 1897, członka WKP(b), przewodniczącego Augustowskiego rejonowego komitetu wykonawczego.

Okręgowa komisja wyborcza Bargłowskiego okręgu wyborczego Nr. 20 zarejestrowała dla głosowania do Rady obwodowej delegatów pracujących tow. Szczukina Józefa Markowicza, ur. w r. 1902, członka WKP(b), naczelnika I-go oddziału wydziału propagandy politycznej wojsk granicznych NKWD BSRR.

Okręgowa komisja wyborcza Choroszczańskiego okręgu wyborczego Nr. 22 rejonu Białostockiego, zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Okulicza Aleksandra Fiedorowicza, ur. w r. 1902, członka WKP(b), przewodniczącego Białostockiego rejonowego komitetu wykonawczego.

Okręgowa komisja wyborcza Bacieczkowskiego okręgu wyborczego Nr. 23, rejonu Białostockiego, zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Galickiego Michała Aleksandrowicza, ur. w r. 1880, bezpartyjnego, włościanina wsi Kopisk, rejonu Białostockiego.

Okręgowa komisja wyborcza Supraślskiego wyborczego okręgu Nr. 25 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Wiśniewskiego Kazimierza Feliksowicza, ur. w r. 1897, robotnika supraślskiego kombinatu włókienniczego Nr. 7.

Okręgowa komisja wyborcza Brańskiego okręgu wyborczego Nr. 27 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Morawskiego Aleksandra Iwanowicza, ur. w roku 1901, bezpartyjnego, przewodniczącego Brańskiej miejskiej Rady osiedla.

Okręgowa komisja wyborcza Grajewskiego okręgu wyborczego Nr. 39 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Sazonowa Aleksandra Fiedorowicza, ur. w roku 1903, członka WKP(b), przewodniczącego obwodowej komisji planowej.

Okręgowa komisja wyborcza Beldowskiego okręgu wyborczego Nr. 40 rejonu Grajewskiego, zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Niedźwiedzkiego Józefa Stanisławowicza, ur. w roku 1904, członka WKP(b), przewodniczącego Grajewskiego rejonowego komitetu wykonawczego.

(Dalszy ciąg na str. 4-ej)

KONSTYTUCJA (USTAWA ZASADNICZA) BIAŁORUSKIEJ

Rozdział I USTRÓJ SPOŁECZNY

ARTYKUŁ 1. Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka jest socjalistycznym państwem robotników i chłopów.

ARTYKUŁ 2. Podstawę polityczną BSRR stanowią Rady Delegatów Pracujących, które wyrosły i umocniły się w wyniku obalenia władzy obszarników i kapitalistów, zdobycia dyktatury proletariatu, wyzwolenia narodu białoruskiego od narodowego ucisku caratu i rosyjskiej burżuazji imperialistycznej oraz rozgromu białoruskiej nacjonalistycznej kontrrewolucji.

ARTYKUŁ 3. Cała władza w BSRR należy do ludu pracującego miast i wsi w osobie Rad delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 4. Podstawę ekonomiczną BSRR stanowią socjalistyczny system gospodarstwa oraz socjalistyczna własność narzędzi i środków wytwórczości, które utrwaliły się w wyniku likwidacji kapitalistycznego systemu gospodarstwa, zniesienia prywatnej własności na narzędzia i środki produkcji oraz zniszczenia wyzysku człowieka przez człowieka.

ARTYKUŁ 5. Własność socjalistyczna w BSRR posiada bądź formę własności państwowej (majątek ogólnonarodowy), bądź formę własności kooperatywno-kołchozowej (własność oddzielnych kołchozów, własność zrzeszeń kooperatywnych).

ARTYKUŁ 6. Ziemia, jej wnętrza, wody, lasy, fabryki, zakłady przemysłowe, kopalnie węgla i rudy, transport kolejowy, wodny i powietrzny, banki, środki łączności, państwowe wielkie przedsiębiorstwa rolnicze (sowchozy, stacje maszynowo-traktorowe i t. p.), jak również przedsiębiorstwa komunalne oraz podstawowy kontyngent domów mieszkalnych w miastach i ośrodkach przemysłowych są własnością państwową, to jest majątkiem ogólnonarodowym.

ARTYKUŁ 7. Przedsiębiorstwa społeczne w kołchozach i organizacjach kooperatywnych wraz z ich żywym i martwym inwentarzem, produkcja wytwarzana przez kołchozy i organizacje kooperatywne, jak również ich zabudowania społeczne tworzą społeczną, socjalistycz-

na własność kołchozów i organizacyj kooperatywnych.

Zagroda każdego kołchoźnika, poza zasadniczym dochodem, który daje społeczne gospodarstwo kołchozowe, posiada do osobistego użytku niewielką działkę przyzagrodową ziemi oraz na własność osobistą gospodarstwo pomocnicze na działce przyzagrodowej, dom mieszkalny, produktywnie bydło, drób oraz drobny inwentarz rolny — zgodnie ze statutem artelu rolniczego.

ARTYKUŁ 8. Ziemia, zajęta przez kołchozy, zostaje im przydzielona do bezpłatnego bezterminowego użytkowania, to jest na zawsze.

ARTYKUŁ 9. Obok socjalistycznego systemu gospodarstwa, będącego panującą formą gospodarstwa w BSRR, dozwolone jest przez prawo drobne prywatne gospodarstwo indywidualnych gospodarzy chłopów i chałupników, oparte na pracy osobistej i wykluczające wyzysk cudzej pracy.

ARTYKUŁ 10. Prawo osobistej własności obywateli na pochodzące z ich pracy dochody i oszczędności, na dom mieszkalny i pomocnicze gospodarstwo domowe, na przedmioty gospodarstwa i użytku domowego, na przedmioty ich osobistego spożycia i wygody, jak również prawo dziedziczenia osobistej własności obywateli — są chronione przez ustawę.

ARTYKUŁ 11. Plan państwowy gospodarstwa narodowego kształtuje życie gospodarcze BSRR i nadaje mu kierunek w celu zwiększenia bogactwa społecznego, nieustannego podnoszenia poziomu materialnego i kulturalnego pracujących, wzmocnienia BSRR i spójności Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

ARTYKUŁ 12. Praca w BSRR jest obowiązkiem i sprawą honoru każdego zdolnego do pracy obywatela zgodnie z zasadą: „kto nie pracuje, ten nie je”.

W BSRR urzeczywistnia się zasadę socjalizmu: „od każdego według jego zdolności, każdemu — według jego pracy”.

Rozdział II USTRÓJ PAŃSTWOWY

ARTYKUŁ 13. W celu urzeczywistnienia pomocy wzajemnej w dziedzinie ekonomicznej oraz politycznej, jak również w dziedzinie obrony, Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka dobrowolnie zjednoczyła się z równouprawnionymi socjalistycznymi Republikami Radzieckimi: Rosyjską SRR, Ukrainą SRR, Azerbajdżańską SRR, Gruzję SRR, Ormiańską SRR, Turkmeńską SRR, Uzbeką SRR, Tadżycką SRR, Kazachską SRR, Kirgiską SRR, Karelo-Fińską SRR w Związku państw — Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Wobec tego BSRR zabezpiecza za ZSRR w osobie jego najwyższych organów władzy i organów zarządu państwowego prawa, określone w artykule 14 Konstytucji ZSRR.

Poza zakresem artykułu 14 Konstytucji ZSRR, BSRR wykonywuje władzę państwową samodzielnie, zachowując w pełni swe prawa suwerenne.

ARTYKUŁ 14. Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka składa się z obwodów: Baranowickiego, Białostockiego, Brzeskiego, Wilejskiego, Witebskiego, Homelskiego, Mińskiego, Mohylewskiego, Pińskiego oraz Poleskiego.

ARTYKUŁ 15. Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka zachowuje za sobą prawo swobodnego wystąpienia ze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

ARTYKUŁ 16. Terytorium BSRR nie może być zmienione bez zgody BSRR.

ARTYKUŁ 17. Ustawy ZSRR są obowiązujące na terytorium BSRR.

ARTYKUŁ 18. Każdy obywatel BSRR jest obywatelem ZSRR. Obywatele wszystkich innych republik związkowych korzystają na terytorium BSRR z jednako- wych praw z obywatelami BSRR.

ARTYKUŁ 19. Białoruskiej Socjalistycznej Republice Radzieckiej w osobie jej najwyższych organów władzy zarządu państwowego podlegają:

a) ustalanie Konstytucji BSRR oraz kontrola za jej wykonaniem;

b) wytyczenie granic i rejonowego podziału obwodów, jak również przedstawienie do zatwierdzenia Rady Najwyższej ZSRR wniosków w sprawie tworzenia nowych obwodów wchodzących w skład BSRR;

c) ustawodawstwo BSRR;

d) ochrona porządku państwowego i praw obywateli;

e) zatwierdzanie planu gospodarstwa narodowego BSRR;

f) zatwierdzanie budżetu państwowego BSRR;

g) ustalanie, zgodnie z ustawodawstwem ZSRR, państwowych i miejscowych podatków, opłat i dochodów pozapodatkowych, jak również kierownictwo w wykonywaniu miejscowych budżetów obwodów;

h) kierownictwo sprawami ubezpieczeniowymi i oszczędnościowymi;

i) zarząd banków, instytucji i przedsiębiorstw przemysłowych, rolniczych i handlowych o zakresie działalności republikańskim, jak również kierownictwo przemysłem miejscowym;

j) kontrola i nadzór nad zarządem i stanem przedsiębiorstw w zakresie działalności związkowej;

k) ustalenie porządku korzystania z ziemi, jak również korzystania z jej wnętrza, lasów i wód;

l) kierownictwo gospodarstwem mieszkaniowym i komunalnym, budownictwo mieszkaniowe i dobrobyt miast oraz innych zamieszkiwanych miejscowości;

m) budownictwo dróg, kierownictwo transportem miejscowym i łącznością;

n) ustawodawstwo pracy;

o) kierownictwo zagadnieniami ubezpieczenia społecznego;

p) kierownictwo sprawami wykształcenia początkowego, średniego oraz wyższego;

q) kierownictwo organizacjami i instytucjami kulturalno-oświatowymi i nau-

ZE ZMIANAMI I UZUPEŁNIENIAMI UCHWALONYMI

kowymi w BSRR oraz zarządzanie organizacjami i instytucjami kulturalno-oświatowymi i naukowymi o znaczeniu republikańskim;

r) kierownictwo sprawami ochrony zdrowia ludowego oraz zarządzanie instytucjami ochrony zdrowia o znaczeniu republikańskim;

s) kierownictwo i organizacja zagadnień kultury fizycznej i sportu;

t) organizacja organów sądowych w BSRR;

u) udzielanie praw obywatelstwa BSRR.

w) amnestia i ułaskawienie obywateli, skazanych przez organy sądowe BSRR.

Rozdział III

NACZELNE ORGANY WŁADZY PAŃSTWOWEJ BIAŁORUSKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI RADZIECKIEJ

ARTYKUŁ 20. Naczelnym organem władzy państwowej BSRR jest Rada Najwyższa BSRR.

ARTYKUŁ 21. Radę Najwyższą BSRR wybierają obywatele BSRR w okręgach wyborczych na okres 4-letni, według zasady: jeden delegat na 20.000 mieszkańców.

ARTYKUŁ 22. Rada Najwyższa BSRR realizuje wszystkie prawa, nadane BSRR zgodnie z artykułami 13 i 19 Konstytucji BSRR, o ile prawa te, na mocy Konstytucji, nie należą do kompetencji podporządkowanych Radzie Najwyższej BSRR organów BSRR: Prezydium Rady Najwyższej BSRR, Rady Komisarzy Ludowych BSRR oraz Komisariatów Ludowych BSRR.

ARTYKUŁ 23. Rada Najwyższa BSRR jest jedynym organem ustawodawczym BSRR.

ARTYKUŁ 24. Ustawa uważana jest za uchwaloną, jeżeli została przyjęta przez Radę Najwyższą BSRR zwykłą większością głosów.

ARTYKUŁ 25. Ustawy, przyjęte przez Radę Najwyższą BSRR, publikuje się w językach białoruskim i rosyjskim za podpisami przewodniczącego i sekretarza Prezydium Rady Najwyższej BSRR.

ARTYKUŁ 26. Rada Najwyższa BSRR wybiera przewodniczącego Rady Najwyższej BSRR oraz dwóch jego zastępców.

ARTYKUŁ 27. Przewodniczący Rady Najwyższej BSRR kieruje posiedzeniami Rady Najwyższej BSRR i zarządza regulaminem wewnętrznym.

ARTYKUŁ 28. Sesje Rady Najwyższej BSRR zwołuje Prezydium Rady Najwyższej BSRR dwa razy rocznie.

Sesje nadzwyczajne zwołuje Prezydium Rady Najwyższej BSRR według swego uznania lub na żądanie jednej trzeciej delegatów Rady Najwyższej.

ARTYKUŁ 29. Rada Najwyższa BSRR wybiera Prezydium Rady Najwyższej BSRR w składzie: przewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej BSRR, dwóch jego zastępców, sekretarza Prezydium oraz 15 członków Prezydium.

ARTYKUŁ 30. Prezydium Rady Najwyższej BSRR jest podporządkowane w całej swej działalności Radzie Najwyższej BSRR.

ARTYKUŁ 31. Prezydium Rady Najwyższej BSRR:

a) zwołuje sesje Rady Najwyższej BSRR;

b) interpretuje ustawy BSRR, wydaje dekrety;

c) zasięga opinii całego ludu (przeprowadza referendum);

d) uchyla postanowienia i rozporządzenia Rady Komisarzy Ludowych BSRR.

Rozdział IV

ORGANY ZARZĄDU PAŃSTWOWEGO BIAŁORUSKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI RADZIECKIEJ

ARTYKUŁ 39. Naczelnym organem wykonawczym i zarządzającym państwowego zarządu BSRR jest Rada Komisarzy Ludowych BSRR.

ARTYKUŁ 40. Rada Komisarzy Ludowych BSRR jest odpowiedzialna wobec Rady Najwyższej BSRR i zdaje jej sprawę ze swej działalności, zaś w okresie pomiędzy sesjami Rady Najwyższej BSRR — wobec Prezydium Rady Najwyższej BSRR, któremu zdaje sprawę ze swej działalności.

ARTYKUŁ 41. Rada Komisarzy Ludowych BSRR wydaje postanowienia i rozporządzenia na podstawie i w drodze wykonania ustaw obowiązujących ZSRR i BSRR, postanowień i rozporządzeń Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i sprawdza ich wykonanie.

ARTYKUŁ 42. Postanowienia i rozporządzenia Rady Komisarzy Ludowych podlegają obowiązkowemu wykonywaniu na całym terytorium BSRR.

ARTYKUŁ 43. Rada Komisarzy Ludowych BSRR:

a) jednoczy i nadaje kierunek pracy republikańskim oraz związkowo-repub-

likanckim Komisariatom Ludowym BSRR i innym podwładnym jej instytucjom gospodarczym, administracyjnym i kulturalnym, jednoczy i sprawdza pracę pełnomocników ogólnozwiązkowych Komisariatów Ludowych;

b) układa plan gospodarstwa narodowego BSRR, wnosi go do zatwierdzenia przez Radę Najwyższą BSRR i przedsięwiera środki do urzeczywistnienia planu gospodarstwa narodowego;

c) układa budżet państwowy i zbiór budżetów miejscowych BSRR, wnosi budżet państwowy do zatwierdzenia przez Radę Najwyższą BSRR oraz przedsięwiera środki do urzeczywistnienia planu państwowego i miejscowych budżetów;

d) przedsięwiera środki ku zabezpieczeniu porządku społecznego, obrony interesów państwa i ochrony praw obywateli;

e) kieruje i sprawdza pracę komitetów wykonawczych obwodowych Rad delegatów pracujących;

f) powołuje w wypadku konieczności, specjalne komitety i zarządy główne przy Radzie Komisarzy Ludowych BSRR

g) jak również decyzje i zarządzenia obwodowych Rad delegatów pracujących w razie ich niezgodności z prawem;

e) w okresie między sesjami Rady Najwyższej BSRR zwalnia z urzędu i mianuje poszczególnych Komisarzy Ludowych BSRR na wniosek przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych BSRR, wnosząc następnie na zatwierdzenie Rady Najwyższej BSRR;

f) odznacza dyplomami honorowymi i dyplomami Rady Najwyższej BSRR, jak również nadaje zaszczytne godności BSRR;

g) stosuje prawo łaski w stosunku do obywateli, skazanych przez organy sądowe BSRR;

h) nadaje obywatelstwo BSRR.

ARTYKUŁ 32. Rada Najwyższa BSRR wybiera Komisję Mandatową, która sprawdza pełnomocnictwa delegatów do Rady Najwyższej BSRR.

Na wniosek Komisji Mandatowej Rada Najwyższa BSRR decyduje bądź o uznaniu pełnomocnictwa, bądź o unieważnieniu wyborów poszczególnych delegatów.

ARTYKUŁ 33. Rada Najwyższa BSRR mianuje, kiedy to uzna za niezbędne, komisje śledcze i rewizyjne w jakiegokolwiek sprawie.

Wszystkie instytucje i osoby urzędowe obowiązane są wykonywać ządania tych komisji i przedstawiać im niezbędne materiały i dokumenty.

ARTYKUŁ 34. Delegat Rady Najwyższej BSRR nie może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej lub aresztowany bez zgody Rady Najwyższej BSRR, zaś w okresie pomiędzy sesjami Rady Najwyższej BSRR — bez zgody Prezydium Rady Najwyższej BSRR.

ARTYKUŁ 35. Po wygaśnięciu pełnomocnictwa Rady Najwyższej BSRR Prezydium Rady Najwyższej BSRR wyznacza nowe wybory w terminie najwyżej dwumiesięcznym od dnia wygaśnięcia pełnomocnictwa Rady Najwyższej BSRR.

ARTYKUŁ 36. Po wygaśnięciu pełnomocnictwa Rady Najwyższej BSRR Prezydium Rady Najwyższej BSRR zachowuje swe pełnomocnictwa aż do utworzenia przez nowoobraną Radę Najwyższą BSRR nowego Prezydium Rady Najwyższej BSRR.

ARTYKUŁ 37. Nowoobraną Radę Najwyższą BSRR zwołuje Prezydium Rady Najwyższej BSRR poprzedniej kadencji nie później niż w ciągu miesiąca po wyborach.

ARTYKUŁ 38. Rada Najwyższa BSRR powołuje Rząd BSRR — Radę Komisarzy Ludowych BSRR.

SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI RADZIECKIEJ

NA III SESJACH RADY NAJWYŻSZEJ BSRR

do spraw budownictwa gospodarczego i kulturalnego;

ARTYKUŁ 44. Rada Komisarzy Ludowych BSRR ma prawo uchylania uchwał i rozporządzeń komitetów wykonawczych obwodowych Rad delegatów pracujących, jak również zawieszania uchwał i rozporządzeń obwodowych Rad delegatów pracujących.

Rada Komisarzy Ludowych BSRR ma prawo uchylać rozkazy i instrukcje Komisarzy Ludowych BSRR.

ARTYKUŁ 45. Radę Komisarzy Ludowych powołuje Rada Najwyższa BSRR w składzie:

Przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych BSRR;

Zastępców przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych BSRR;

Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowej BSRR;

Komisarzy Ludowych BSRR:

Przemysłu Spożywczego;

Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego

Przemysłu Lekkiego;

Przemysłu Włókienniczego;

Przemysłu Drzewnego;

Przemysłu Materiałów Budowlanych;

Rolnictwa;

Sowchozów Zbożowych i Hodowlanych;

Finansów;

Handlu;

Spraw Wewnętrznych;

Sprawiedliwości;

Ochrony Zdrowia;

Oświaty;

Przemysłu Miejsowego;

Gospodarstwa Komunalnego;

Opieki Społecznej;

Transportu Samochodowego;

Przemysłu Paliwa Miejsowego;

Naczelnika Zarządu do spraw sztuki;

Pełnomocników ogólnozwiązkowych

Komisariatów Ludowych.

ARTYKUŁ 46. Komisarze Ludowi BSRR kierują działaniami Zarządu państwowego, podlegającymi kompetencji BSRR.

ARTYKUŁ 47. Komisarze Ludowi BSRR wydają w granicach kompetencji odpowiednich Komisariatów Ludowych rozkazy i instrukcje na podstawie i w drodze wykonania ustaw ZSRR i BSRR, postanowień i rozporządzeń Rady Komisarzy Ludowych ZSRR i Rady Komisarzy Ludowych BSRR, rozkazów i in-

strukcyj związkowo-republikańskich Komisariatów Ludowych ZSRR oraz sprawdzają ich wykonanie.

ARTYKUŁ 48. Komisariaty Ludowe BSRR są bądź związkowo-republikańskie, bądź republikańskie.

Do związkowo-republikańskich Komisariatów Ludowych BSRR należą Komisariaty Ludowe BSRR:

Przemysłu Spożywczego;

Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego

Przemysłu Lekkiego;

Przemysłu Włókienniczego;

Przemysłu Drzewnego;

Rolnictwa;

Sowchozów Zbożowych i Hodowlanych;

Finansów;

Handlu;

Spraw Wewnętrznych;

Sprawiedliwości;

Ochrony Zdrowia;

Przemysłu Materiałów Budowlanych;

Do republikańskich Komisariatów Ludowych należą Komisariaty Ludowe BSRR:

Oświaty;

Przemysłu Miejsowego;

Gospodarstwa Komunalnego;

Opieki Społecznej;

Transportu Samochodowego;

Przemysłu Paliwa Miejsowego.

ARTYKUŁ 49. Związkowo-republikańskie Komisariaty Ludowe BSRR kierują powierzonymi im działaniami Zarządu państwowego BSRR, z wyjątkiem tylko ograniczonej liczby przedsiębiorstw według spisu, zatwierdzonego przez Prezydium Rady Najwyższej ZSRR, podlegające również Radzie Komisarzy Ludowych BSRR, jak i odpowiednim Związkowo-republikańskim Komisariatom Ludowym ZSRR.

ARTYKUŁ 50. Republikańskie Komisariaty Ludowe BSRR kierują powierzonymi im działaniami zarządu państwowego, podlegając bezpośrednio Radzie Komisarzy Ludowych BSRR.

ARTYKUŁ 51. Rząd BSRR lub Komisariat Ludowy BSRR, do którego wpłynęło zapytanie delegata Rady Najwyższej BSRR, obowiązany jest do udzielenia, w terminie nie przekraczającym 3 dni, ustnej lub pisemnej odpowiedzi do Rady Najwyższej BSRR.

ARTYKUŁ 52. Organami władzy państwowej w obwodach, rejonach, miastach, osiedlach, siolach, wsiach są Rady delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 53. Obwodowe, rejonowe, miejskie, rejonowe w większych miastach, w osiedlach oraz wiejskie Rady delegatów pracujących wybierane są odpowiednio przez pracujących obwodu, rejonu, miasta, osiedla, siola, wsi na przeciąg dwóch lat.

ARTYKUŁ 54. Rady delegatów pracujących (obwodu, rejonu, miasta, osiedla, wsi) kierują kulturalno-politycznym i gospodarczym budownictwem na swym terytorium, ustalają budżety miejscowe, kierują działalnością podległych im organów zarządu, zabezpieczają ochronę porządku państwowego, współdziałają we wzmacnianiu obrony kraju, zabezpieczają przestrzeganie ustaw i ochronę praw obywateli.

ARTYKUŁ 55. Rady delegatów pracujących pobierają uchwały i wydają rozporządzenia w granicach uprawnień, nadanych im przez ustawy ZSRR i BSRR.

ARTYKUŁ 56. Organami wykonawczymi i zarządzającymi obwodowych rejonowych, miejskich, osiedli i wiejskich Rad delegatów pracujących są wybierane przez nie komitety wykonawcze w składzie: Przewodniczącego, jego zastępców, sekretarza i członków.

ARTYKUŁ 57. Organami wykonawczymi i zarządzającymi Rad delegatów pracujących wsi oraz osiedli są w niewielkich osiedlach i wsiach: przewodniczący, jego zastępca i sekretarz, którzy są wybierani przez właściwe Rady delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 58. Komitety wykonawcze Rad delegatów pracujących (obwodu, rejonu, miasta, osiedla, wsi) sprawują kierownictwo budownictwem kulturalno-politycznym i gospodarczym na swym terytorium na podstawie uchwał właści-

wych Rad delegatów pracujących oraz wyżej stojących organów państwowych.

ARTYKUŁ 59. Sesje obwodowych Rad delegatów pracujących są zwoływane przez ich komitety wykonawcze nie rzadziej niż 4 razy rocznie.

Sesje rejonowych Rad delegatów pracujących są zwoływane przez ich komitety wykonawcze nie rzadziej niż 6 razy rocznie.

ARTYKUŁ 60. Sesje miejskich, osiedli i wiejskich Rad delegatów pracujących są zwoływane przez ich organy wykonawcze nie rzadziej niż jeden raz w miesiącu.

ARTYKUŁ 61. Obwodowe, rejonowe, miejskie oraz w osiedlach Rady delegatów pracujących wybierają na okres swej sesji przewodniczącego i sekretarza dla prowadzenia posiedzeń sesji.

ARTYKUŁ 62. Przewodniczący wiejskiej Rady delegatów pracujących zwołuje Radę wiejską i przewodniczy na posiedzeniach.

ARTYKUŁ 63. Organami wykonawczymi Rad delegatów pracujących obwodów, rejonów, miast, osiedli, wsi są bezpośrednio podległe zarówno Radzie delegatów pracujących, przez którą zostały wybrane, jak również organowi wykonawczemu wyżej stojącej Rady delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 64. Wyżej stojące komitety wykonawcze Rad delegatów pracujących mają prawo uchylania uchwał i rozporządzeń niżej stojących komitetów wykonawczych oraz zawieszania uchwał i rozporządzeń niżej stojących Rad delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 65. Wyżej stojące Rady delegatów pracujących mają prawo uchylania uchwał i rozporządzeń niżej stojących Rad delegatów pracujących oraz ich komitetów wykonawczych.

ARTYKUŁ 66. Obwodowe Rady delegatów pracujących tworzą niżej wymie-

nione wydziały komitetów wykonawczych:

rolny;

finansowy;

handlowy;

ochrony zdrowia;

oświaty ludowej;

przemysłu miejscowego;

gospodarstwa komunalnego;

opieki społecznej;

transportu samochodowego;

przemysłu paliwa miejscowego;

drogowy;

ogólny;

do spraw sztuki;

komisję planową;

sektor kadrów przy przewodniczącym komitetu wykonawczego i, poza tym, zgodnie z właściwościami gospodarstwa obwodu, na zasadzie zatwierdzenia związkowo-republikańskich Komisariatów Ludowych Przemysłu Lekkiego, Przemysłu Spożywczego, Przemysłu Drzewnego, Sowchozów Zbożowych i Hodowlanych, Obwodowe Rady delegatów pracujących tworzą wydziały lub zarządy:

przemysłu lekkiego;

przemysłu spożywczego;

przemysłu drzewnego;

sowchozów zbożowych i hodowlanych.

ARTYKUŁ 67. Zgodnie z warunkami obwodu, na zasadzie ustaw ZSRR i BSRR, ogólnozwiązkowe Komisariaty Ludowe, Komisariat Ludowy Spraw Wewnętrznych BSRR i Komisariat Ludowy Sprawiedliwości BSRR tworzą przy obwodowych Radach delegatów pracujących swe zarządy.

ARTYKUŁ 68. Wydziały i zarządy obwodowych Rad delegatów pracujących są podległe w swej działalności zarówno właściwej obwodowej Radzie delegatów pracujących i jej komitetowi wykonawczemu, jak również odpowiedniemu Komisariatowi Ludowemu BSRR.

ARTYKUŁ 69. Rejonowe Rady delegatów pracujących tworzą niżej wymienione wydziały komitetów wykonawczych:

rolny;

oświaty ludowej;

finansowy;

handlowy;

ochrony zdrowia;

opieki społecznej;

ogólny;

drogowy;

komisję planową;

sektor kadrów przy przewodniczącym komitetu wykonawczego i, poza tym, zgodnie z właściwościami gospodarstwa rejonu, na podstawie zatwierdzenia przez obwodową Radę delegatów pracujących, rejonowe Rady

delegatów pracujących tworzą wydziały: komunalny i przemysłu miejscowego.

ARTYKUŁ 70. Zgodnie warunkami rejonu, na zasadzie ustaw ZSRR i BSRR, na podstawie zatwierdzenia właściwej obwodowej Rady delegatów pracujących, Komisariat Ludowy Spraw Wewnętrznych tworzy przy rejonowych Radach delegatów pracujących swe zarządy.

ARTYKUŁ 71. Wydziały rejonowych Rad delegatów pracujących są podległe w swej działalności zarówno rejonowej Radzie delegatów pracujących i jej komitetowi wykonawczemu, jak również odpowiedniemu wydziałowi obwodowej Rady delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 72. Miejskie Rady delegatów pracujących tworzą niżej wymienione wydziały komitetów wykonawczych:

finansowy;

gospodarstwa komunalnego;

handlowy;

ochrony zdrowia;

oświaty ludowej;

opieki społecznej;

ogólny;

komisję planową;

sektor kadrów przy przewodniczącym komitetu wykonawczego i, poza tym, zgodnie z właściwościami przemysłu miasta, jego miejskiego i podmiejskiego gospodarstwa:

przemysłu miejscowego;

rolny.

ARTYKUŁ 73. Wydziały miejskich Rad delegatów pracujących są podległe w swej działalności zarówno miejskiej Radzie delegatów pracujących i jej komitetowi wykonawczemu, jak również odpowiedniemu wydziałowi rejonowej Rady delegatów pracujących lub bezpośrednio właściwemu wydziałowi obwodowej Rady delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 74. Wydziały miejskich Rad delegatów pracujących Baranowicz, Białegostoku, Bobrujska, Borysowa, Brześcia, Wilejki, Witebska, Homla, Grodna, Lidy, Łomży, Mińska, Mohylewa, Mozyrza, Orszy, Pińska, Połocka, Reczycy i Slucka są podległe w swej działalności zarówno Radom delegatów pracujących tych miast i ich komitetom wykonawczym, jak również bezpośrednio odpowiedniemu wydziałowi obwodowej Rady delegatów pracujących.

ARTYKUŁ 75. Po wygaśnięciu pełnomocnictw obwodowych, rejonowych, miejskich, osiedli i wiejskich Rad delegatów pracujących organy wykonawcze i zarządzające zachowują swe pełnomocnictwa aż do utworzenia przez nowoobrane Rady delegatów pracujących nowych organów wykonawczych i zarządzających.

Rozdział VI

BUDŻET BIAŁORUSKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI RADZIECKIEJ

ARTYKUŁ 76. Rada Komisarzy Ludowych BSRR układa budżet państwowego BSRR i wnosi do zatwierdzenia Radzie Najwyższej BSRR.

Zatwierdzony przez Radę Najwyższą BSRR budżet państwowy BSRR podaje się do powszechnej wiadomości.

ARTYKUŁ 77. Rada Najwyższa BSRR wybiera Komisję Budżetową, która przedkłada Radzie Najwyższej swój wniosek dotyczący budżetu państwowego BSRR.

Rozdział VII

SĄD I PROKURATURA

ARTYKUŁ 80. Wymiar sprawiedliwości w BSRR sprawują Sąd Najwyższy BSRR, sądy obwodowe i sądy ludowe, jak również sądy specjalne ZSRR, utworzone na podstawie decyzji Rady Najwyższej ZSRR.

ARTYKUŁ 81. Rozpatrywanie spraw we wszystkich sądach odbywa się przy udziale ławników ludowych, oprócz wypadków, specjalnie przez prawo przewidzianych.

ARTYKUŁ 82. Sąd Najwyższy BSRR jest naczelnym organem sądowym BSRR.

Na Sąd Najwyższy BSRR nakłada się obowiązek nadzoru nad działalnością sądową wszystkich organów sądowych BSRR.

ARTYKUŁ 83. Sąd Najwyższy BSRR wybiera Rada Najwyższa BSRR na przeciąg 5 lat.

ARTYKUŁ 84. Sądy obwodowe są wybierane przez obwodowe Rady dele-

ARTYKUŁ 78. Sprawozdanie z wykonania budżetu państwowego BSRR zatwierdza Rada Najwyższa BSRR i podaje do powszechnej wiadomości.

ARTYKUŁ 79. Do budżetów obwodowych, rejonowych, miejskich, osiedli i wiejskich Rad włącza się dochody z gospodarstwa miejscowego, odliczenia z wpływających na ich terytorium dochodów państwowych, jak również wpływ z podatków miejscowych i wpływów w rozmiarach, ustalanych przez ustawodawstwo ZSRR i BSRR.

ARTYKUŁ 85. Sądy ludowe są obierane przez obywateli rejonu na zasadzie powszechnego, bezpośredniego i równego prawa wyborczego w tajnym głosowaniu na przeciąg 3 lat.

ARTYKUŁ 86. Postępowanie sądowe w BSRR odbywa się w języku białoruskim, przy czym osobom, nie władającym tym językiem zabezpieczone jest całkowite zapoznanie się z materiałami sprawy za pośrednictwem tłumacza, jak również prawo występowania na sądzie w języku ojczystym.

ARTYKUŁ 87. Rozpatrywanie spraw we wszystkich Sądach BSRR jest jawne, o ile prawo nie przewiduje wyjątków, z zabezpieczeniem oskarżonemu prawa obrony.

ARTYKUŁ 88. Sędziowie są niezależni i podlegają tylko prawu.

KONSTYTUCJA (USTAWA ZASADNICZA) BIAŁORUSKIEJ SRR

Dokończenie

ARTYKUŁ 89. Naczelnym nadzorem nad wszystkim wykonywaniem ustaw przez wszystkie Komisariaty Ludowe i podległe im instytucje, jak również przez poszczególne osoby urzędowe, a także przez obywateli na terytorium BSRR, powierza się bezpośrednio Prokuratorowi ZSRR oraz Prokuratorowi BSRR.

ARTYKUŁ 90. Prokuratora BSRR oraz prokuratorów obwodowych mianuje

Prokurator ZSRR na przeciąg 5 lat.

ARTYKUŁ 91. Prokuratorów rejonowych oraz miejskich mianuje Prokurator BSRR, a zatwierdza ich Prokurator ZSRR na przeciąg 5 lat.

ARTYKUŁ 92. Organy prokuratury pełnią swe funkcje niezależnie od jakichkolwiek organów lokalnych, podlegając jedynie Prokuratorowi ZSRR.

Rozdział VIII ZASADNICZE PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELI

ARTYKUŁ 93. Obywatele BSRR mają prawo do pracy, to jest prawo do otrzymania zagwarantowanej roboty, z opłatą ich pracy stosownie do jej ilości i jakości.

Prawo do pracy zabezpieczają: socjalistyczna organizacja gospodarstwa narodowego, niustanny wzrost sił twórczych społeczeństwa radzieckiego, usunięcie możliwości kryzysów gospodarczych i likwidacja bezrobocia.

ARTYKUŁ 94. Obywatele BSRR mają prawo do odpoczynku.

Prawo do odpoczynku zabezpieczają: skrócenie dnia roboczego dla przytłaczającej większości robotników do 7 godzin, ustalenie corocznych urlopów dla robotników i pracowników z zachowaniem płacy zarobkowej, oddanie do użytku pracujących rozległej sieci sanatoriów, domów wypoczynkowych, klubów.

ARTYKUŁ 95. Obywatele BSRR mają prawo do materialnego zabezpieczenia na starość, a także — na wypadek choroby i utraty zdolności do pracy.

Prawo do zabezpieczają: szeroki rozwój ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników na koszt państwa, bezpłatna pomoc lekarska, oddanie do użytku pracujących rozległej sieci uzdrowisk.

ARTYKUŁ 96. Obywatele BSRR mają prawo do wykształcenia.

Prawo to zabezpieczają: powszechne obowiązkowe nauczania początkowe, bezpłatne nauczanie, włączając nauczanie w szkołach wyższych, system stypendiów państwowych dla przytłaczającej większości uczących się w szkole wyższej, nauczanie w szkołach w języku ojczystym organizowane na fabrykach, sowchozach, stacjach maszynowo-traktorowych i w kolchozach bezpłatnego nauczania pracujących wytwórczości, techniki oraz agronomii.

ARTYKUŁ 97. Kobiety w BSRR udziela się równych praw z mężczyzną we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, państwowego, kulturalnego i społeczno-politycznego.

Możliwość urzeczywistnienia tych praw kobiet zabezpieczają nadanie kobietom narówni z mężczyzną prawa do pracy, do opłaty za pracę, do odpoczynku, do ubezpieczenia społecznego i do wykształcenia, państwowa ochrona interesów matki i dziecka, udzielanie kobietom ciężarnym urlopów z zachowaniem zarobku, szeroka sieć domów położniczych, żłobków i ogródków dziecięcych.

ARTYKUŁ 98. Równouprawnienie obywateli BSRR, niezależnie od ich narodowości i rasy, we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, państwowego, kulturalnego i społeczno-politycznego jest nieodmiennym prawem.

Jakiegokolwiek bezpośrednie lub pośrednie ograniczenie praw lub, naodwrot, nadanie bezpośrednich lub pośrednich przywilejów obywatelom zależnie od ich przynależności rasowej i narodowej, podobnie jak wszelka propaganda rasowej lub narodowej wyłączości, lub nienawiści i lekceważenia — karane są przez prawo.

ARTYKUŁ 99. W celu zabezpieczenia obywatelom wolności sumienia kościoł w BSRR jest oddzielony od państwa a szkoła od kościoła. Wolność sprawowania kultów religijnych oraz wolność propagandy antyreligijnej przysługuje wszystkim obywatelom.

Rozdział IX SYSTEM WYBORCZY

ARTYKUŁ 109. Wybory delegatów do wszystkich Rad delegatów pracujących: do Rady Najwyższej Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, do obwodowych, rejonowych, miejskich, osiedli oraz wiejskich Rad delegatów pracujących — dokonywane są przez wy-

borców na przeciąg 5 lat.

ARTYKUŁ 100. Zgodnie z interesami pracujących i w celu umocnienia ustroju socjalistycznego prawo gwarantuje obywatelom BSRR:

a) wolność słowa;
b) wolność druku;
c) wolność zebrań i wieców;
d) wolność urządzania pochodów i demonstracji ulicznych.

Prawa te obywateli gwarantuje oddanie pracującym i ich organizacjom drukarni, zapasów papieru, gmachów publicznych, ulic, środków łączności oraz innych warunków materialnych, niezbędnych do ich urzeczywistnienia.

ARTYKUŁ 101. Zgodnie z interesami pracujących i w celu rozwoju samodzielności organizacyjnej i aktywności politycznej mas ludowych obywatele BSRR mają prawo łączenia się w organizacje społeczne: związki zawodowe, zrzeszenia kooperatywne, organizacje młodzieży, organizacje sportowe i obronne, stowarzyszenia kulturalne, techniczne i naukowe, zaś najbardziej aktywni i uświadomieni obywatele, obywatele z szeregów klasy robotniczej i innych warstw pracujących łączą się we Wszechzwiązkową Partię Komunistyczną (bolszewików) będącą czołowym oddziałem pracujących w ich walce o umocnienie i rozwój ustroju socjalistycznego oraz stanowiącą kierownicze jądro wszystkich organizacji mas pracujących, zarówno społecznych, jak i państwowych.

ARTYKUŁ 102. Obywatelom BSRR zabezpiecza się nietykalność osobistą. Nikt nie może być aresztowany bez postanowienia sądu lub bez sankcji prokuratora.

ARTYKUŁ 103. Nietykalność mieszkań obywateli i tajemnicę korespondencji ochrania prawo.

ARTYKUŁ 104. BSSR udziela prawa schronienia obywatelom cudzoziemskim, prześladowanym za obronę interesów mas pracujących lub za działalność naukową, albo za walkę narodowo-wyzwoleńczą.

ARTYKUŁ 105. Każdy obywatel BSRR jest obowiązany przestrzegać Konstytucji Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, wykonywać ustawy, przestrzegać dyscypliny pracy, sumiennie traktować obowiązki społeczne, szanować przepisy spółżycia socjalistycznego.

ARTYKUŁ 106. Każdy obywatel BSRR jest obowiązany strzec i umacniać społeczną własność socjalistyczną, jako świętą i nietykalną podstawę ustroju radzieckiego, jako źródło bogactwa i potęgi ojczyzny, jako źródło zamożnego i kulturalnego życia wszystkich pracujących.

Osoby, dopuszczające się zamachu na społeczną własność socjalistyczną, są wrogami ludu.

ARTYKUŁ 107. Powszechna powinność wojskowa jest prawem obowiązującym.

Służba wojskowa w Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej jest honorowym obowiązkiem obywateli BSRR.

ARTYKUŁ 108. Obrona ojczyzny jest świętym obowiązkiem każdego obywatela BSRR. Zdrada ojczyzny: złamanie przysięgi, przejście na stronę wroga, przyczynienie uszczerbku potędze wojennej państwa, szpiegostwo — karane są z całą surowością prawa, jako zbrodnia najcięższa.

ARTYKUŁ 109. Wybory delegatów do wszystkich Rad delegatów pracujących: do Rady Najwyższej Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, do obwodowych, rejonowych, miejskich, osiedli oraz wiejskich Rad delegatów pracujących — dokonywane są przez wy-

borców na podstawie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa wyborczego w głosowaniu tajnym.

ARTYKUŁ 110. Wybory delegatów są powszechne: wszyscy obywatele BSRR, po ukończeniu lat 18, niezależnie od przynależności rasowej i narodowej,

wyznania, cenzusu wykształceniowego, miejsca zamieszkania, pochodzenia społecznego, stanu majątkowego i działalności w przeszłości, mają prawo uczestniczyć w wyborach delegatów i być wybranymi, z wyjątkiem umysłowo chorych oraz osób, skazanych przez sąd z pozabawieniem praw wyborczych.

ARTYKUŁ 111. Wybory delegatów są równe: każdy obywatel ma jeden głos; wszyscy obywatele uczestniczą w wyborach na równych podstawach.

ARTYKUŁ 112. Kobiety korzystają z prawa wybierania i wybieralności narówni z mężczyznami.

ARTYKUŁ 113. Obywatele, znajdujący się w szeregach Armii Czerwonej, korzystają z prawa wybierania i wybieralności narówni ze wszystkimi obywatelami.

ARTYKUŁ 114. Wybory delegatów są bezpośrednie: wybory do wszystkich Rad delegatów pracujących, zaczynając od wiejskiej i miejskiej Rady delegatów pracujących aż do Rady Najwyższej BSRR, są dokonywane przez obywateli wprost w drodze wyborów bezpośrednich.

ARTYKUŁ 115. Głosowanie przy wyborach delegatów jest tajne.

ARTYKUŁ 116. Kandydatów podczas wyborów wysuwa się według okręgów wyborczych.

Prawo wysuwania kandydatów zapewnia się organizacjom społecznym i stowarzyszeniom pracujących: komunistycznym organizacjom partyjnym, związkom zawodowym, spółdzielniom, organizacjom młodzieży, stowarzyszeniom kulturalnym.

ARTYKUŁ 117. Każdy delegat ma obowiązek zdawać sprawę wyborcom

Rozdział X

HERB, FLAGA, STOLICA

ARTYKUŁ 119. Herb państwowy Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej składa się z wizerunku sierpa i młota w promieniach wschodzącego słońca, obramowanego wiankiem, złożonym po lewej stronie z kłosów zbożowych, przeplatanych koniczyną, oraz po prawej stronie — z kłosów zbożowych, przeplatanych lnem; zdołu, pomiędzy obydwiema połowami wianka, znajduje się część kuli ziemskiej. Obie połowy wianka są owinięte czerwoną wstążką, na której są umieszczone napisy w językach białoruskim i rosyjskim: „Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się!”, oraz niżej — inicjały „BSRR”.

Rozdział XI

TRYB ZMIANY KONSTYTUCJI

ARTYKUŁ 122. Zmiana Konstytucji Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej może być dokonana jedynie

ze swej pracy oraz z pracy Rady delegatów pracujących i może być w każdej chwili odwołany na podstawie decyzji większości wyborców w sposób ustalony przez ustawę.

ARTYKUŁ 118. Wybory do Rad delegatów pracujących BSRR odbywają się według okręgów wyborczych według następujących norm:

do obwodowej Rady, w zależności od rozmiarów obwodu, — jeden delegat od ilości nie mniejszej niż 10.000 i nie większej od 15.000 mieszkańców;

do rejonowej Rady — jeden delegat od 1.000 mieszkańców; w rejonie z ludnością do 25.000 wybiera się 25 delegatów; w rejonie z ludnością ponad 60.000 wybiera się nie więcej niż 60 delegatów; do miejskiej Rady i rejonowej Rady w miastach, w zależności od rozmiarów miasta lub rejonu miejskiego, — jeden delegat od ilości nie mniejszej niż 350 mieszkańców i nie większej niż 1000 mieszkańców; w miastach i w rejonie miejskim z ludnością do 12.000 osób wybiera się 35 delegatów.

do Rady wiejskiej i osiedla — jeden delegat od 100 mieszkańców; do Rady wiejskiej i w osiedlach z ludnością do 1.000 osób wybiera się 9 delegatów, zaś z ludnością ponad 2.500 — nie więcej niż 25 delegatów.

Normy wyborcze do każdej obwodowej, rejonowej, miejskiej, w osiedlach i wiejskiej Rady delegatów pracujących ustala „Ordynacja wyborcza do obwodowych, rejonowych, miejskich, osiedli i wiejskich Rad delegatów pracujących BSRR” w zakresie norm wyborczych, wymienionych w tym artykule.

U góry herbu znajduje się pięcioramienna gwiazda.

ARTYKUŁ 120. Flaga państwowa Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej składa się z płótna koloru czerwonego z wizerunkiem w jej górnym rogu koła drzewca złotego sierpa i młota i nad nimi — czerwoną pięcioramienną gwiazdą w złotym obramieniu, zaś poniżej sierpa i młota złote litery — BSRR. Stosunek szerokości do długości 1 : 2.

ARTYKUŁ 121. Stolicą Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej jest miasto Mińsk.

REJESTRACJA KANDYDATÓW DO BIAŁOSTOCKIEJ OBWODOWEJ RADY DELEGATÓW PRACUJĄCYCH

Okręgowa komisja wyborcza Kuznickiego okręgu wyborczego Nr 43 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących Sołomową Olgę Józefównę, ur. w roku 1920, członka WLKZM, nauczycielkę początkowej szkoły wiejskiej we wsi Iwanowce, Podlińskiej Rady wiejskiej.

Okręgowa komisja wyborcza Kopiciewskiego okręgu wyborczego Nr 44 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących Kulbackiego Iwana Jakowlewicza, ur. w roku 1902, członka WKP(b), pierwszego sekretarza Grodzieńskiego rejku, mu KP(b)B.

Okręgowa komisja wyborcza Jedwabnowskiego okręgu wyborczego Nr 48 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących, Wisniewską Irenę Wawrzynównę, ur. w roku 1919, członka WLKZM, przewodniczącą Rady miejskiej.

Okręgowa komisja wyborcza Radziłowskiego okręgu wyborczego Nr 50 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących Korobowa Makara Klimowicza, ur. w roku 1901, członka WKP(b), obecnie naczelnika obwodowego zarządu milicji w obwodzie białostockim.

Okręgowa komisja wyborcza Michalowskiego okręgu wyborczego Nr 54

zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących Kartaszowa Siergieja Michajłowicza, ur. w roku 1895, członka WKP(b), kierownika trestu włókienniczego.

Okręgowa komisja wyborcza Indurskiego okręgu wyborczego Nr 41, zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Gowara Konstantego Iljicza, ur. w roku 1908, bezpartyjnego, przewodniczącego kolchozu imienia 17 września.

Okręgowa komisja wyborcza Boguszewskiego okręgu wyborczego Nr 2, zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących tow. Fomiczewa Michała Arseniewiczza, ur. w roku 1909, członka WKP(b), komisarza batalionowego, Bohatera Związku Radzieckiego.

Okręgowa komisja wyborcza Augustowskiego Miejskiego okręgu wyborczego Nr 18 zarejestrowała dla głosowania do obwodowej Rady delegatów pracujących Pilecką Helenę Józefównę, ur. w roku 1921, członka WLKZM, traktorzystkę augustowskiej MTS.

Redaktor odpowiedzialny

B. M. Zelmanow